

UNIVERSITETET I AGDER
UNIVERSITETSBIBLIOTEKET

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET

ÅRSMELDING 2012

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET I AGDER

Årsmelding 2012

Universitetsbiblioteket i Agder (UBA) skal være en aktiv bidragsyter til forskning og læring ved Universitetet i Agder og skal delta aktivt i kunnskapsutviklingen blant annet ved å stille samlinger, kompetanse og tjenester av høy kvalitet til rådighet for studenter, ansatte og samfunnet rundt. Biblioteket skal fungere som en god læringsarena og et kompetansesenter for bruk av informasjonsressurser. Universitetsbiblioteket i Agder skal være et anerkjent forskningsbibliotek som deltar i det lokale, regionale, nasjonale og internasjonale biblioteknettverket. (UBA 2015, Strategidokument for Universitetsbiblioteket i Agder)

Noen høydepunkter fra virksomheten i 2012

- Andelen av mediebudsjettet som brukes på digitalt innhold øker fortsatt og er nå på ca. 80 %.
- Bibliotekets ansatte har behandlet over 20 000 bestillinger fra våre brukere.
- Prøveprosjekt med brukerstyrt innkjøp (PDA) av e-bøker resulterte i ca. 450 nye titler i bibliotekets samlinger.
- UBs nettside er fortsatt blant de mest trafikkerte på uia.no.
- Over 150.000 tidsskriftartikler ble lastet ned fra elektroniske tidsskrifter som betales av UB.
- Universitetsbiblioteket var arrangør og vertskap for Fagreferentkonferansen 2012, og samlet over 110 deltakere fra hele Norge.
- 30 % av artiklene i vitenskapelige tidsskrifter fra ansatte ved UiA ble publisert i AURA.
- Støtte til utgivelse av tidsskrifter med åpen tilgang, Open Access. UB arrangerte et seminar for eksisterende og potensielle redaksjoner med tittel: «Hvordan lykkes som utgiver av vitenskapelige tidsskrifter».
- Besøk på Kildekompasset.no firedoblet, og nettsiden relansert på ny plattform.
- Det ble etablert et prosjekt for å styrke bibliotekets forskningsstøtte med særlig fokus på stipendiater.
- Et moderne søkesystem - EBSCO Discovery System (EDS) har vært i prøvedrift.

1. Organisering

Universitetsbiblioteket i Agder, to fysiske bibliotek (Grimstad og Kristiansand), en liten filial på Metochi med overbygningen det digitale bibliotek <http://www.uia.no/uba> - er organisert i følgende virksomhetsområder:

Fag og formidling

Oppgave: Kontakt og forskningsstøtte til fakultet/fagmiljø. Undervisning i informasjonskompetanse, veiledning, samlingsutvikling, nettsider og markedsføring. Leder: Henry Langseth

Samlinger

Oppgave: Anskaffe og legge til rette trykte og elektroniske informasjonsressurser slik at sluttbruker kan gjenfinne og bruke disse i biblioteket eller på nettet. Leder: Anne-Åse Kallhovd

Publikumstjenester

Oppgave: Formidle dokumenter fra egne samlinger eller fra andre bibliotek – fysisk og elektronisk. Sørge for at lokaler, arbeidsplasser og utstyr fungerer godt og at bibliotekets brukere får den service og veiledning de har behov for - fra et kompetent personale. Leder: Åse-Lill Næset (Lone Bak fra 1.8.2012)

2. Samlingsutvikling

UBA skal raskt og kostnadseffektivt gi tilgang til digitale og papirbaserte informasjonsressurser gjennom oppbygging og tilrettelegging av egne samlinger, via biblioteknettverket eller fra andre leverandører. Universitetsbiblioteket har et særlig ansvar for å ivareta samlinger som har spesiell verdi for landsdelen. Universitetsbiblioteket skal bidra til å synliggjøre forskning og formidling ved universitetet gjennom elektronisk publisering, forskningsdokumentasjon og fysiske utstillinger (UBA 2015)

Utviklingen de siste ti årene viser at innkjøpet av litteratur forskyves fra trykt til digitalt materiale. Når det gjelder trykte tidsskrifter er målsettingen å bygge ned samlingene ettersom tidsskriftene blir tilgjengelige digitalt, f.eks. gjennom JSTOR. Mye av materialet som skilles ut sendes til Nasjonalbiblioteket.

UBA bruker siste utgave av Dewey decimal classification (DDC) for klassifisering av bøker. Både trykt utgave av DDC-23 og WebDewey brukes. Det ble holdt en workshop i bruk av WebDewey i forbindelse med et møte i virksomhetsområde samlinger. Vårt lokale kontrollregister for bruk av Dewey oppdateres løpende.

Prosjektet med oppretting av bibliografiske poster og endringer i behandlingen av seriene ved UBA er ferdigstilt. En liste over behandlede serier og et sluttnotat om arbeidet er ferdigstilt. Vårt lokale prosjekt «Fra trykt til digitalt pensum» har vært under arbeid. Første del av prosjektet med kartlegging i bruk av e-pensum ved UiA er over. Fra høsten 2012 gikk prosjektet inn i Digitalt pensum (DDU). Hovedmålet er å få flere pensumlistene inn på emnets side, og øke bruken av elektronisk tilgjengelig materiale. Forbedringer av pensumliste-verktøyet og markedsføringstiltak planlegges.

Før årsskiftet ble ledige midler brukt til å kjøpe noen kostbare elektroniske kunnskapskilder. Den viktigste av disse var Early English Books Online (EEBO). EEBO gir tilgang til 125.000 av de tidligste engelskspråklige bøkene som er trykt i tidsrommet mellom 1475-1700. Bøkene er tilgjengelig som bildefiler, men med mulighet for å søke på titler, forfattere og emner.

<u>Innkjøp – medier</u>	<u>2002</u>	<u>2006</u>	<u>2008</u>	<u>2010</u>	<u>2012</u>
totalt (i kroner)	4 975 000	6 938 000	7 382 000	8 613 000	9 097 873
-herav digitalt	8 %	27 %	45 %	67 %	78 %

<u>Samlinger</u>	<u>2002</u>	<u>2006</u>	<u>2008</u>	<u>2010</u>	<u>2012</u>
Mediesamling	265 012	270 000	279 708	279 436	281 752
Tilvekst , trykt	12 695	12 742	8 192	9 376	7 092
Utskilte dokumenter	1 459	2 936	4 804	10 922	1 936
E-bøker – bestand	-	-	36 465	56 978	93 428*
Tidsskriftabonnement – trykt	1 510	1 412	1 114	1 034	983
E-tidsskrifter	910	18 520	17 860	18 336	21 914
Aviser – trykt	34	44	49	41	36
Aviser - elektronisk	-	82	85	1 840	ca. 3 000

*kjøpte titler, antall tilgjengelige e-bok-titler søkbare via BIBSYS er over 400 000.

2.1 Spesialsamlinger

European Documentation Centre (EUJ): Universitetsbiblioteket i Agder er ett av fire EU-dokumentasjons-sentra i Norge. Plassering: Kristiansand.

Holt-samlingen: Christianssands stiftsseminariums bibliotek 1839-1895 omfatter ca. 2 755 bind. Plassering: Lukket samling, Kristiansand

Ro-samlingen: omfatter rundt 5 500 bind innen litteratur, kunst, politikk og historie fra det amerikanske kontinent. Plassering: Kristiansand.

Hagebrukssamlingen: en gammel samling med hagebrukslitteratur fra Dømmesmoen. Plassering: Grimstad.

Metochi-biblioteket: årlig tilvekst er beskjeden - samlingen suppleres etter behov. Samlingen står på Metochi, Lesbos.

3. Bruk av biblioteket

3.1 Besøk

	2008	2009	2012
Grimstad			114 338
Kristiansand			361 966
Alle UBA-avd.	349 796	452 720	476 304

*Besøkstelling var ikke i funksjon i 2010 og 2011

Grimstad har mange inn-/utganger, og det telles bare ved to av de aktuelle inngangene. Bibliotek, it-hjelp og servicetorg i Kristiansand har fra 2010 samme inngang.

3.2 Åpningstider

Antall timer i uka: 64 på begge campuser. Studentundersøkelser viser at studentene oppfatter bibliotekets åpningstider som tilfredsstillende, 7 av 10 er fornøyde.

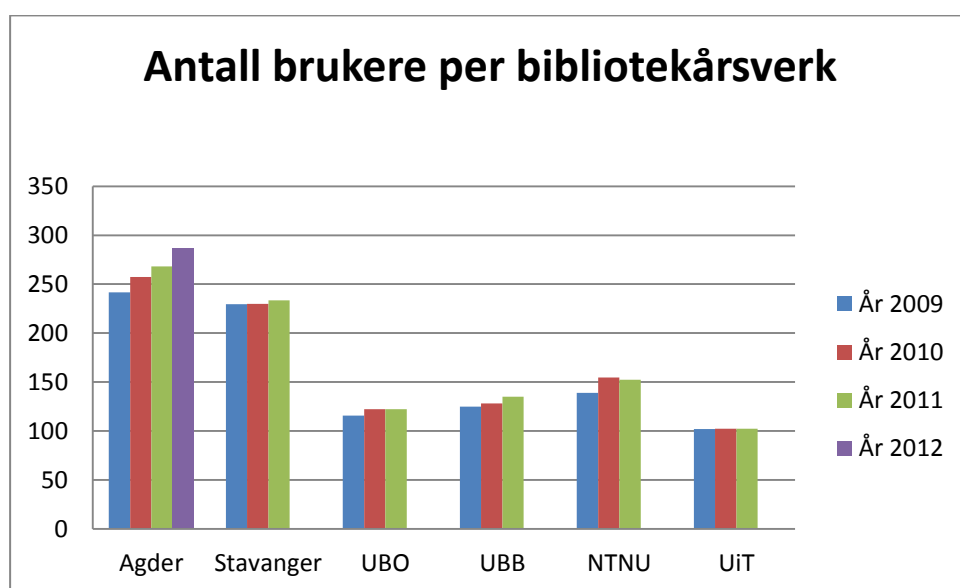
3.3 Bemanning

En anbefalt indikator for bibliotekene i u/h-sektoren er måling av antall brukere per biblioteksårverk.

Antall brukere er beregnet på grunnlag av årsverk og studieproduksjon. Tallene er hentet fra DBH og den nasjonale bibliotekstatistikken. Den nasjonale bibliotekstatistikken foreligger ikke ennå, tallene er derfor ført opp til 2011 med 2012 inkludert for UiA.

Foto: Iris Engen Skadal

3. 4 Andre kontaktflater

	2011	2012	+/- fra 2011
Bibliotekets nettsider (sidevisning)	432 948	438 129	1%
Brukerbestillinger (BIBSYS)	21 321	21 269	-
Søk i BIBSYS Ask	459 944	445 746	-3%
Utlånsautomatene	3778	3965	5%
Mobilportalen	4511	7946	76%
Facebook	600 tilhengere	755 tilhengere	26%

Målsettingen er å tilrettelegge best mulig for selvbetjening. Dette gjøres gjennom selvbetjeningsmoduler i BIBSYS (min side), gode nettsider, informasjon og lenking fra kursrom i Fronter, opplæringsvideoer på nettet og i Fronter, utlånsautomater osv.

Nettsidene

Til tross for at trafikken på universitetets nettsted synker med 11 % i 2012, stiger bruken av universitetsbibliotekets nettsider noe med 1 % i samme periode¹. Man kan derimot registrere at litt færre finner frem til UBs informasjon på nett via vår forside, hvor trafikken synker i underkant av 8 % (samme nivå som i 2010). Med god hjelp fra IT-avdelingen har UBs nettside har fått ny fanebasert søkeboks med inngang til flere ulike kilder.

Bruken av UBs engelske nettsider fortsetter å synke med ytterlige 6 % i 2012, samme tilbakegang som i 2011. Universitets engelske nettsider har også en tilbakegang på 3 % i samme periode.

De mest besøkte sidene på bibliotekets nettsted er i 2012:

1. Bibliotekets forside
2. Oversikt fagsider for ulike fag
3. Kildebruk ved UiA
4. Tilkobling mot UiA
5. Om kildehenvisning

UB er vertskap for universitetets informasjonssider om ”Kilder og kildebruk i skriftlige hjemmeoppgaver”. Trafikken på disse nettsidene har hatt en økning på 9 % i 2012.

Mobilportalen

De tre siste årene har UB hatt nettsider tilpasset smarttelefoner, med informasjon og oversikt over de mest sentrale tjenestene. Det er viktig å kunne tilby et enkelt brukergrensesnitt for informasjonssøking fra denne typen plattformer. Bruken av disse mobilsidene har økt med 76 % i 2012.

Norsk versjon: uia.no/ubamobil

Engelsk versjon: uia.no/ubamobile

Kildekompasset.no

Kildekompasset.no er UBAs og HiTB² felles veiledningsside for kildebruk med eksempelsamlinger, informasjon om kildekritikk og relevant lovgivning samt ulike informasjonsvideoer. I 2012 fikk ressursen nytt design og domene, og nytt promoteringsmateriale har vært produsert for å skape økt oppmerksomhet. Alt tyder på at innsatsen har gitt avkastning. Statistikken viser at sidevisninger er mer enn firedoblet fra 15 000 i 2011 til 70 000 sidevisninger i 2012³. Utover UiA og HiT viser statistikken også bruk både nasjonalt og internasjonalt.

Facebook

Siden 2010 har UB benyttet Facebook som en av informasjonskanalene ut mot publikum. Tilhengerskaren er jevnt stigende, og teller nå 755 personer. Meldingene som legges ut omhandler ofte egne og andres arrangementer, utstillinger, tips til databaser, nettressurser og kurs.

<http://facebook.com/UBAgder>.

¹ Basert på unike sidevisninger fra Google Analytics og Libguides.

² Bibliotekstjenesten ved Høgskolen i Telemark

³ Sidevisninger er totalt antall sider som er vist. Gjentatte visninger av en enkeltside per sesjon telles med.

Utlånsautomatene

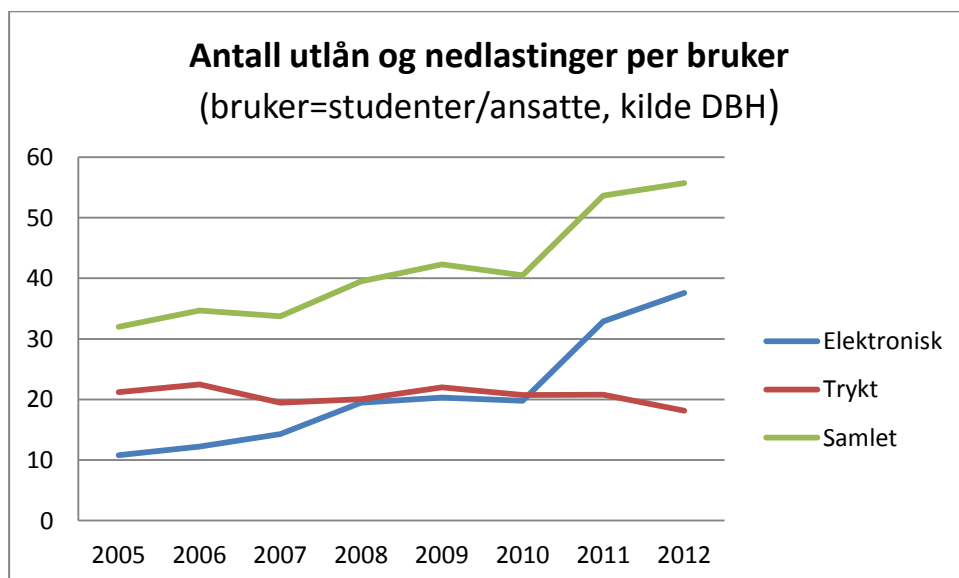
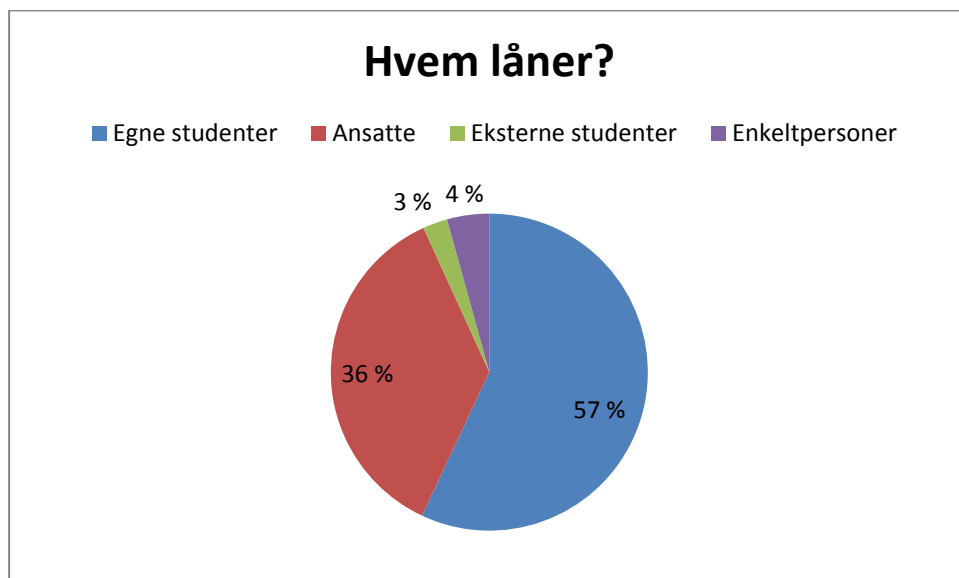
Det er selvbetjeningsautomater både i Kristiansand og Grimstad. Studentkort/ansattkort fungerer som lånekort, og en del kort har ikke vært riktig tilpasset for automatene – noe som har medført lavere bruk av utlånsautomatene enn ønskelig.

3.5 Bruk av samlingene

Det er vanskelig å skaffe seg fullstendig oversikt over bruken av samlingene. Det nærmeste en kommer en opptelling er å telle hvor mange brukere biblioteket har som låner via BIBSYS, og se dette i sammenheng med utlån av fysisk materiale og nedlastninger fra elektronisk materiale. Aktiviteten i det daglige i bibliotekene blir ikke telt.

3.5.1 Hvem låner

I 2012 er det registrert 7827 aktive lånere en liten nedgang fra 2011. Fordelingen mellom de ulike gruppene holder seg stabil, og viser at primærmålgruppen – studenter og ansatte - utgjør mer enn to tredjedeler av lånerne. Diagrammet under viser antall lån fordelt på personlige lånere.

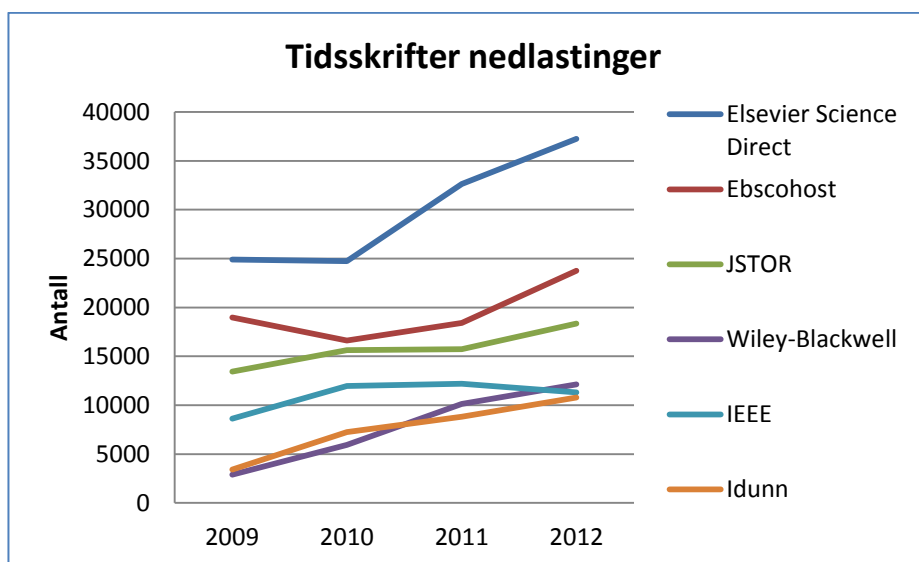
3.5.2 Utlån og nedlastinger

Utlånet av trykt materiale holder seg stabilt. Innkjøpspolitikken påvirker størrelsen på utlånet – jo flere eksemplarer av pensumlitteratur desto høyere utlån. UB kjøper normalt inn 1-2 eksemplarer av hver pensumtittel, enkelte andre u-/h-bibliotek kjøper inn mange eksemplarer av hver tittel.

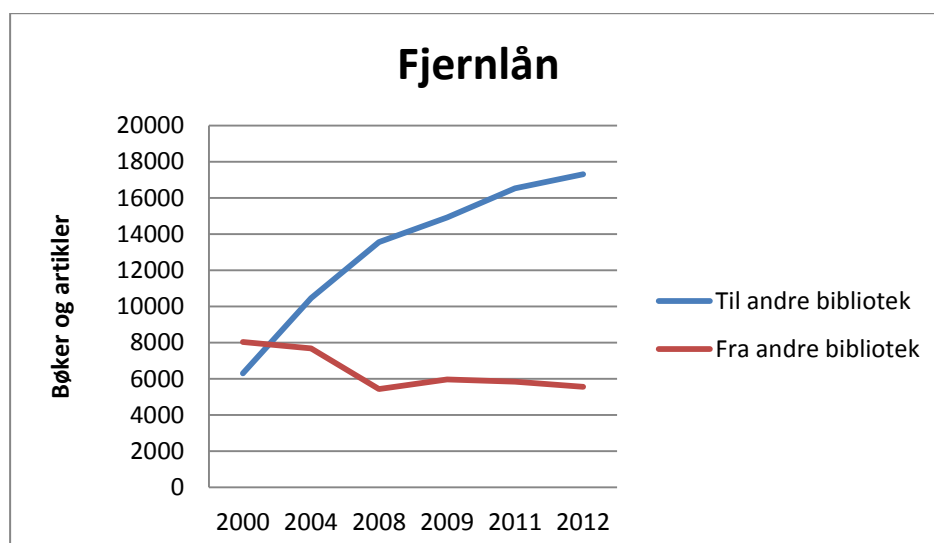
Fra 2010 har samlingen av e-bøker vokst kraftig. Den teller nå ca. 93 000 titler som vi har kjøpt tilgang til. Over 400 000 titler er tilgjengelig via BIBSYS. Bruken av e-bøker var omtrent på samme nivå som i 2011. Vi forventer en betydelig stigning i 2013 i forbindelse med større engangskjøp og våre PDA prosjekter.

Det ble i snitt lastet ned 20 tidsskriftartikler i fulltekst per bruker i primærmålgruppen. Gjennomsnittsprisen for nedlastning av en artikkel var i 2012 kr 21,50, en reduksjon på rundt 5 % fra 2011. Kostnaden varierer fra 5 kroner til over 200 kroner per artikkel.

Hittil har bruken av e-tidsskrifter i stor grad vært knyttet til fulltekstdatabaser fra store leverandører som Ebsco og Proquest. Avtaler tegnes nå i større grad direkte med forlag (Elsevier, Wiley etc), og statistikken viser en forskyvning i bruk mot forlagspakken. Den eneste større leverandøren av faglige artikler på norsk er tjenesten Idunn fra Universitetsforlaget. Figuren nedenfor viser utviklingen for våre fem største leverandører av elektroniske artikler, Idunn er også tatt med.

3.6 Fjernlån

De siste årene har det vært stor vekst i antall lån fra UBA til andre bibliotek, og spesielt til folkebibliotek. I tallet skjuler det seg også utlån til studenter som tilhører Universitetet i Agder, men som velger å bruke sitt lokale folkebibliotek eller andre bibliotek som mellomledd.

57 % av utlånet til andre bibliotek går til folkebiblioteksektoren. Den store økningen på dette området skyldes nok i stor grad at det er etablert en egen transportordning mellom bibliotek i Agder. For bibliotek i Aust- og Vest-Agder, inkludert UiA, bærer fylkeskommunene 50 % av kostnadene til bibliotektransport.

4. Prosjekter og nye satsinger i 2012

4.1 LA-2020-prosjekter

4.1.1 Kildekritikk og kildebruk (2009-2012, prosjektleder Hilde Daland)

Kildekompasset <http://kildekompasset.no/> ble lansert på ny plattform i november 2012. Firmaet Bouvet ble benyttet for programmering av siden. Ny plattform er open source-verktøyet Umbraco.

Statistikken viser at sidevisninger er mer enn firedoblet fra 15 000 i 2011 til 70 000 sidevisninger i 2012⁴. Flere institusjoner har lenket til Kildekompasset, deriblant UiN, HSH og Karolinska Institutet og nettiden Søk & Skriv fra UBB, NHH Bergen, UBO og HiB. Siden brukes også utenfor Norge (Bl.a. Island, Kanada, Sverige og Danmark). Daglig har Kildekompasset 200-300 besøk.

4.2 Det digitale universitet" (DDU)

4.2.1 Pensumprosjektet Digitalt pensum

All pensumlitteratur skal være tilgjengelig i biblioteket. Litteratur som foreligger digitalt skal lenkes opp fra emnets hjemmeside. UB får kopi av pensumlistene via Sør-Bok, disse brukes som underlag for bestilling til biblioteket. UB kvalitetssikrer i noen grad når feil oppdages. Det er gjennom prosjektet «Fra trykt til digitalt pensum» kartlagt at det er behov for kvalitetssikring av: kobling til bibliotek fra alle fag på Emnets hjemmeside, kontroll av lenker til digitalt pensum, kvalitetssjekk av referanser. Dette vil bli fulgt opp i 2012.

4.3 Nasjonale prosjekter

4.3.1 Fra trykt til digitalt pensum (Ewelina Krakowska)

Universitetsbiblioteket har deltatt i et nasjonalt prosjekt i UHR-regi sammen med Universitetsbiblioteket i Oslo, og bibliotekene på BI, Høgskolen i Hedmark og Stord Haugesund med målsetting å kartlegge ca. 100 utvalgte emner med til sammen ca. 1500 pensumposter ved deltagerinstitusjonene med hensyn til bruk av e-pensum og tilgjengelighet til pensum for studentene. Prosjektet har vist at det er stor variasjon i kvaliteten på pensumlistene og store mangler når det gjelder korrekte pekere til elektronisk materiale som er tilgjengelig for studenter og ansatte. UB arbeider videre med en mer detaljert kartlegging av universitetets pensumlistene.

4.4 EBSCO Discovery System (EDS) (Arthur N. Olsen)

Det elektroniske innholdet som utgjør størstedelen av mediebudsjettet til universitetsbiblioteket kan nåes via mange ulike veier. Noen av de mest sentrale verktøy er Google Scholar, Scopus og ISI Web of Knowledge. Disse generelle søkeverktøy vil ofte være det beste førstevalget for informasjonssøking

⁴ Sidevisninger er totalt antall sider som er vist. Gjentatte visninger av en enkeltside per sesjon telles med.

med vekt på vitenskapelige artikler. For studenter som har behov for et rikere utvalg av dokumenttyper som også omfatter avisartikler, bøker, noter, DVD-er er det nå nye søkesystemer som søker å dekke behovet. Ved Universitetsbiblioteket i Agder har vi utforsket bruk av EBSCO Discovery System (EDS) som verktøy for sluttbrukere siden slutten av 2011. Vi har opprettet en lokal prosjektgruppe i forbindelse med konfigurering og evaluering av tjenesten som skal avslutte sitt arbeid sommeren 2013 med en sluttrapport.

4.5 Brukerstyrt innkjøp av e-bøker (Patron Driven Acquisition) (Anne-Åse Kallhovd)

Forsøket med brukerstyrt innkjøp av e-bøker kom i gang våren 2012. Via leverandøren EBSCO ble ca. 50.000 e-boktitler tilgjengeliggjort for lånerne via søk i EBSCOHost på UBAs nettsider. Midler ble frigjort og fra høsten 2012, etter at bøkene ble importert i BIBSYS, tok innkjøpene seg raskt opp. I alt 500 bøker ble innkjøpt på grunnlag av at våre brukere lastet ned eller leste boken. Prosjektet fortsetter i 2013.

4.6 Forskningsstøtte (Hilde Daland)

Høsten 2011 ble det nedsatt en gruppe til forprosjektet for forskningsstøtte for Ph.d.-kandidater med formål om å kartlegge tiltak som kan igangsettes ved UBA. Arbeidet startet med en kartlegging av andre institusjoners nettsider og hva disse sa om bibliotekets forskningsstøtte. I tillegg ble alle UBAs fagansvarlige bibliotekarer intervjuet om eget arbeid i tilknytning til forskningsstøtte.

Gruppens arbeid ble dokumentert gjennom en rapport der det ble gitt anbefalinger til videre arbeid for utvikling av forskningsstøtte for Ph.d.-kandidater. Prosjektet fortsetter i 2013 med ny arbeidsgruppe.

4.7 Fagreferentkonferansen 5.-7. juni

Universitetsbiblioteket var i 2012 for første gang arrangør og vertskap for Fagreferentkonferansen, som arrangeres av og for norske fagbibliotek hvert annet år. Konferansens målgruppe er primært bibliotekansatte med ansvar for kontakt med et fagmiljø ved sin institusjon angående innkjøp, samlingsutvikling, undervisning, veiledning.

Konferansen hovedtema var ”Støtte til forskning ved egen institusjon” og ”Innovasjon eller tradisjon”. Temaene fikk god respons, og gav et innholdsrikt program alle tre dager. Svært gledelig var det også at tre av UBAs egne var faglige bidragsytere (se oversikt til slutt). Alle foredragsholdere fikk i etterkant mulighet til å publisere sine bidrag i Nordic Journal of Information Literacy in Higher Education (NORIL), og disse ble publisert i et spesialnummer høsten 2012. Andrew Whitworth fra University of Manchester holdt åpningsforedraget *Research: an end, a means or a culture?*

Bibliotekdirektør Else-Margrethe Bredland ønsker velkommen til mottakelse i Kilden kulturhus, Kristiansand. Foto: UB

Konferansen ble til dels rammet av den pågående streiken i UH-sektoren, og 15 påmeldte kunne ikke møte. I tillegg til utstillere og programkomité fulgte 100 deltakere konferansen.

En svært velfungerende arrangementskomité, en profesjonell konferansepartner (Atlantic MICE) og gode innspill og dokumentasjon fra UB i Stavanger som sist arrangerte konferansen gjorde at

arrangementet ble svært vellykket. En sluttevaluering blant deltakerne gav meget gode tilbakemeldinger på faglig og sosialt program samt den praktiske avviklingen.

4.7 Bokdusj (Roger Fromreide)

Ny arrangementssatsing med forfattertreff. Første gang arrangert i oktober i samarbeid med Norsk forfattersentrum, med besøk av forfatteren Mette Karlsvik.

5. BIBSYS

BIBSYS, felles biblioteksystem for U/H-sektoren, skal etter planen skiftes ut i løp av noen år. Opprinnelig var planen at et nytt system fra den store internasjonale leverandøren OCLC skulle tas i bruk i 2013. BIBSYS valgte å avbryte samarbeidet med OCLC av ulike årsaker slik at en ny innkjøpsprosess må settes i gang. Arbeid med å få på plass et nytt søkeverktøy for bibliotekenes brukere er prioritert og vil bli klar høsten 2013. Utskiftning av BIBSYS som verktøy for de bibliotekansatte vil ta lengre tid.

BIBSYS Ask er det viktigste grensesnittet mot bibliotekets brukere, og i 2012 ble det gjort 432 337 søk – en liten nedgang fra 2011.

6. CRISTin

Fra 2010 brukes Norsk vitenskapsindeks (NVI) som er en del av CRISTin (Current Research Information System in Norway) for rapportering av forskningsdokumentasjon. Universitetsbiblioteket bidrar med innhenting av dokumentasjon, kvalitetssikring av registreringen og oversending av data til DBH etter at det overordnede publiseringsutvalg har foretatt sin vurdering.

I 2011 økte forskerne ved UiA kraftig i publiseringen, og i 2012 går volumet litt tilbake. Samtidig går andelen av bøker og artikler i kategorien for de vitenskapelig mest høyverdige publiseringene marginalt opp ved UiA.

År	Publikasjoner	Herav vit.sk.	Poeng
2003	832		
2004	995		180,2
2005	1269		211,7
2006	1215	249	277,2
2007	1177	243	234,3
2008	1613	297	259,2
2009	1594	341	289,2
2010	1896	564	448,3
2011	2292	614	470,7
2012	2793	610	459,9

7. Open Access, vitenskapelig kommunikasjon og AURA

7.1 Agder University Research Archive (AURA)

AURA inneholder rundt 1800 vitenskapelige publikasjoner, doktorgradsavhandlinger og masteroppgaver fra UiA. Målet for 2012 er at 30 % av de vitenskapelige publikasjonene fra UiA skal deponeres i AURA. I tabellen nedenfor kan en se utviklingen for de siste 4 år.

Deponering fra 2009 til 2012

AURA deponering	Godkjente publikasjoner	Deponerte publikasjoner	Andel deponert
2009	341	63 (6 nivå 2)	18 %
2010	509	93 (18 nivå 2)	18 %
2011	584	128 (10 nivå 2)	22 %
2012	610	150 (18 nivå 2)	25 %

Det er en videre økning i antall artikler som er deponert i forhold til 2011. Det skyldes målrettet arbeid ved UB samt en positiv trend når det gjelder publisering av vitenskapelige artikler i tidsskrifter med åpen tilgang (Open Access). En kartlegging viser at 60 artikler fra ansatte ved UiA ble publisert i OA tidsskrifter i 2012. Balansen mellom fakultetene utvikler seg også i positiv retning. For Fakultet for helse- og idrettsfag er det en stor økning i forhold til 2011, fra 16 til 38 publikasjoner.

For tidsskriftartikler er det oppnådd en deponeringsandel på 31 %. For denne publikasjonstypen har vi da nådd universitetets målsetting om en deponeringsandel på 30 %. Det er denne publikasjonstypen som vårt departement følger i sin årlige tilstandsrapport.

I løp av 2012 har det kommet på plass en funksjon som gjør det mulig for den enkelte forsker å deponere sin artikkel i AURA samtidig med registrering i CRISStin/NVI. UB må likevel kvalitetssikre metadata og forhold knyttet til opphavsrett.

Statistikken viser at det er stor interesse for mange av dokumentene i AURA. I løpet av en måned lastes det ned flere tusen dokumenter og brukerne kommer fra hele verden. Det knytter seg en viss usikkerhet til tallene siden det er vanskelig å eliminere nedlastninger utført av indekseringstjenester som Google. Masteroppgaver og doktoravhandlinger er mest populære, og noen av de mest populære titlene er lastet ned over 200 ganger i løpet av en måned.

Eksempler på populære titler:

Forfatter/Tittel	Dokumenttype	Antall nedlastninger	Land
Johannessen, M. (2010). Genres of participation in social networking systems: A study of the 2009 Norwegian parliamentary election. In E. Tambouris, A. Macintosh & O. Glassey (Eds.), <i>Electronic Participation</i> (Vol. 6229, pp. 104-114): Springer	vitenskapelig artikkel	148	Canada, Norge, Kina, USA
Hovdelien, O. (2011). Den multikulturelle skolen - hva mener rektorene?: grunnskolerektorer, skolens verdiforankring og religions- og livssynsundervisningen	doktorgradsavhandling	485	Norge, USA, Kina, Ukraina, Sverige
Ramstad, M. L. O., & Slettemoen, R. H. (2010). <i>Verdsettelse av Bang & Olufsen A/S</i>	masteroppgave	496	Norge, Kina, Danmark, USA, Indonesia

7.2 Støtte til publisering i tidsskrifter med åpen tilgang

Universitetsbiblioteket administrerer en ordning med støtte til publisering i tidsskrifter med åpen tilgang (Open Access). Trolig var UiA først i Norge med et publiseringsfond da det ble etablert i 2010. [Retningslinjer](#) for dekning av publiseringsavgifter ble fastlagt av viserektor for forskning i nært samarbeid med universitetsbiblioteket. De første årene var bruken av fondet lavere enn budsjettet på kr 150.000. I 2012 har situasjonen vært ganske annerledes. Interessen for å publisere i Open Access tidsskrifter har vært sterkt økende med over 60 registrerte artikler. Fondet har dekket publisering av 44 ulike artikler i 2012, inklusiv MVA var kostnadene på ca. kr 290.000.

De 44 artiklene er publisert av forfattere fra to fakulteter: helse- og idrettsvitenskap og teknologi og realfag. Både i volum og i forhold til kostnader dominerer forlagene [Hindawi](#) og [Dovepress](#). I tabellen nedenfor presenteres en del nøkkeltall om artiklene som er støttet:

Forlag	Antall artikler	Kostnad	Pr. artikkel
Hindawi Publishing	22	kr 98 528	kr 4 479
Dovepress	10	kr 131 451	kr 13 145
Co-Action Publishing	3	kr 20 448	kr 6 816
Diverse forlag	9	kr 40 415	kr 4 491
Totalt	44	kr 290 841	kr 6 610

Kostnadene som er oppgitt inkluderer MVA, via vår økonomiavdeling har vi innhentet råd fra Skatt - Sør. De slår fast at i forhold til utenlandske utgivere skal det beregnes MVA av publiseringsavgifter. En av våre mest aktive forfattere er redaktør av et Hindawi tidsskrift slik at han publiserer til redusert pris!

7.3 Utgivelse av tidsskrifter ved UiA (OJS)

Universitetsbiblioteket har forpliktet seg til å bistå redaksjoner knyttet til UiA med bruk av Open Journal System. Tre tidsskrifter med åpen tilgang (OA) er allerede på plass på følgende side: <http://journal.uia.no>. I den tidlige fase har det vært kompetanse hos et redaksjonsmedlem mens det i fortsettelsen vil det være UB som organisasjon som skal sikre at det finnes nødvendig kompetanse ved UiA.

UB vil også bistå når det gjelder ISSN, registrering hos NSD som tellende publiseringskanal og registrering i BIBSYS. Den enkelte redaksjon har eneansvar for alle spørsmål som er knyttet til det redaksjonelle arbeidet.

UB arrangerte et seminar for eksisterende og potensielle redaksjoner med tittel: «Hvordan lykkes som utgiver av vitenskapelige tidsskrifter». Hovedforedragsholder var Caroline Sutton fra Co-Action Publishing. Seminaret som ble holdt 14-15 november samlet også kolleger fra bibliotekene ved Universitetet i Stavanger og Høgskolene i Telemark og Vestfold.

8. Bruker opplæring og undervisning i informasjonskompetanse

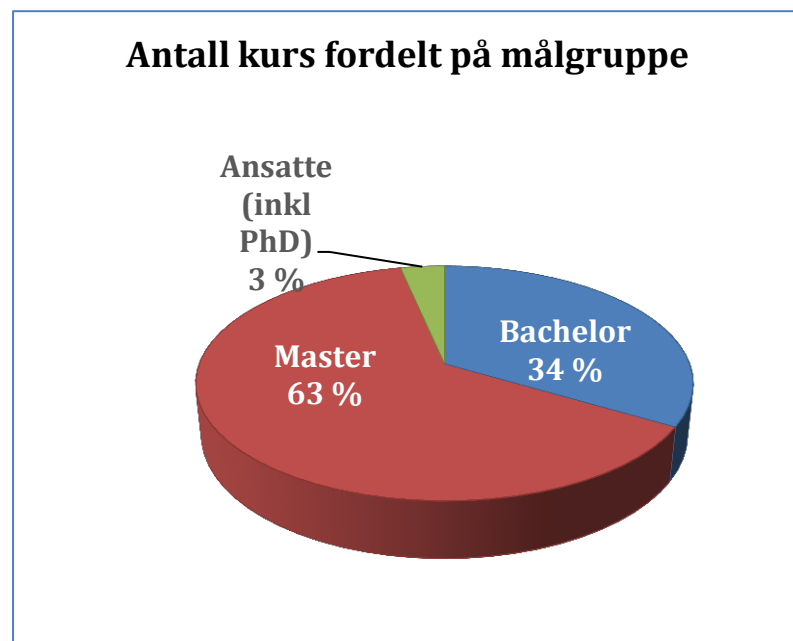
Gjennom undervisning i informasjonskompetanse skal UBA bidra til effektiv læring ved å gi studentene et reflektert forhold til bruk av informasjonsressurser, som kunnskaper om søkestrategier, kildekritikk, bruk av referansehåndteringssystem og etiske aspekter ved bruk av andres forskningsresultater og publisering (UBA 2015)

8.1 Undervisning

Undervisning har høy prioritet og er en viktig aktivitet for å gjøre studenter og ansatte best mulig i stand til å utnytte seg av de ressursene de har tilgjengelig via universitetsbiblioteket. Undervisnings- og veiledningsaktiviteten har vært stor også i 2012 – i klasserom, gjennom en-til-en-undervisning, i skranken, på e-post eller gjennom nettbasert videoopplæring.

KURSAKTIVITET Fag	2011		2012	
	Deltakere	Timer	Deltakere	Timer
Humaniora, pedagogikk og	679	103	833	100
Helse- og idrett (Grimstad)	581	26	663	47
Helse- og idrett (Kr.sand)	683	53	790	83
Kunstfag	41	10	95	23
Teknologi og realfag	203	24	233	17
Økonomi og samf.vitenskap	752	82	550	53
Introduksjonskurs (1.sem) o.l.	1040	5	1421	26
Samarbeidspartnere	199	11	99	14
Samlet	4178	314	4684	366

Det har vært gitt 16 % flere undervisningstimer i 2012 sammenliknet med året før, og tilsvarende har kursdeltakelsen økt med 12 %. Timeøkning er mest markant på Helse- og idrett samt Kunstfag. Økning i antall studenter finner vi også her, samt på Humped og introduksjonskurs til 1.semester-

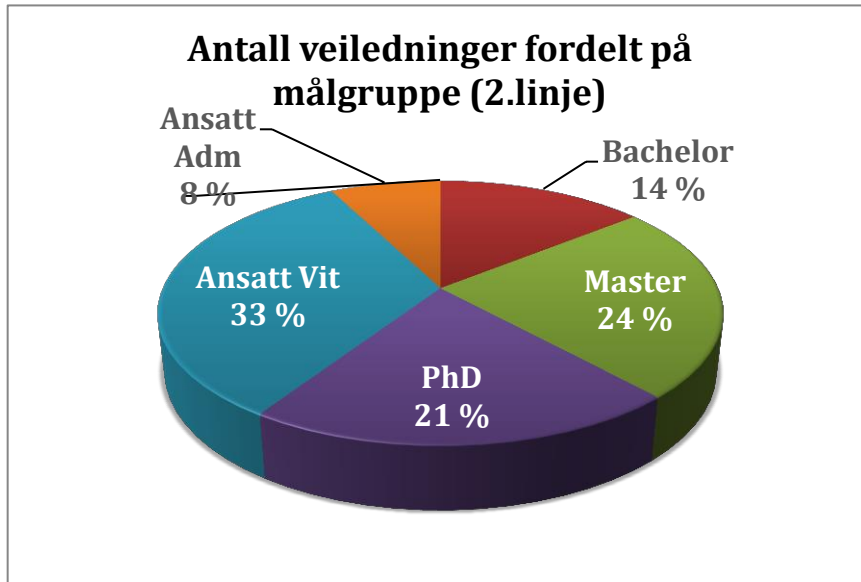

studenter. Aktiviteten mot Økonomi og samfunnsvitenskap og samarbeidspartnere har vært litt lavere i 2012. UBs avtale med Handelshøyskolen BI, Kristiansand opphørte fra 1.august, noe som reduserte aktiviteten mot denne målgruppen. Diagrammet "Antall kurs fordelt på målgruppe" viser at 2 av 3 kurs har masterstudenter som målgruppe.

8.2 Veiledning (utenfor skranke)

I 2012 har en gruppe fagansvarlige bibliotekarer registrert alle henvendelser som har resultert i en form for veiledning. Dette omfatter tekniske og faglige spørsmål som kommer inn over e-post, telefon eller kontorhenvendelse. Til forskjell fra kursdeltakere viser statistikken at de vitenskapelig ansatte,

inkl. Ph.d-studenter, her utgjør 54 % av denne målgruppen.

40 % av veiledningene har *litteratursøk* som tema, men *Endnote-programvaren* er tema for 25 %.

Referering og *tidsskrifter* står begge for 9 % av veiledningene (mange av veiledningene berører flere tema). Selv om undersøkelsen i 2012 gir ikke et fullstendig bilde, er det likevel langt på vei tilstrekkelig for å kunne danne seg et bilde av hvem som spør om hva i 2.linje. Dette er et godt utgangspunkt for videre satsinger innenfor kurstilbud eller online instruksjonsvideoer.

9. Utstillinger

9.1 Kristiansand

JANUAR:

- Nyttårsforsett
- Bibelen (ny oversettelse av Bibelen utgitt 08.12.11)
- Stoler (sammen med utstilte stoler fra studenter ved kunstfag)
- Asbjørnsen (200-års jubileum for hans fødsel)

FEBRUAR:

- Vinter, ski og skøyter
- Kjell Askildsen (teater på Kilden: Den som dikter 20.jan - 25. febr)
- Sørlandets litteraturpris 2012 (6 nominerte forfattere)
- Charles Dickens (200-års jubileum for hans fødsel)

MARS:

- Leonard Cohen (utstilling på Galleri BiZ)
- Sørlandets litteraturpris 2012, 6 nominerte forfattere

APRIL:

- Krim (Påske)
- E-bøker / Eirik Newth (E-bok seminar 23.04.12)

MAI:

- Torgeir Bue (Lokal pedagogikknestor født 11. mai, 100-årsmarkering ved skolehuset)
- August Strindberg (100 år etter hans død 14. mai 1912)
- Les/reis på Agder (vandretstilling mellom bibliotekene)

JUNI/JULI

- Asbjørnsen

AUGUST:

- Asbjørnsen
- Kurt Johanessen (Utstilling og performance på Agder kunstnersenter, Kr.sand aug.)
- Gabriel Scott (Gabriel Scott-dagene 31. aug. - 2. sept)
- Debussy 150 år og impresjonismen (Debussy født 22. aug. 1862)
- Thor Heyerdal (Premiere på ny Thor Heyerdal-film 24. aug.)
- Latin på norsk (Sylfest Lomheim spalte i Fvn om bruk av latin)

SEPTEMBER:

- Bibliotekarer anbefaler

OKTOBER:

- Stedsrelatert kunst med tema: viten/utdanning (Kunstfagstudenter)

NOVEMBER:

- Alfabetet (Graffitiutstilling fra ABUB/Sørlandets sykehus)
- Hip-hop/graffiti
- USA til valg

DESEMBER:

- Thorbjørn Egner (100 års feiring 12. des)
- Nobels Fredspris

(forts. utstillinger)

9.2 Grimstad

Vår

Agder rundt: les og reis

Høst

Karrieredagen

Presidentvalget i USA

Hvis klær kunne fortelle (om overgrep mot barn).

10. Samarbeid

Samarbeidet bibliotek imellom regionalt, nasjonalt og internasjonalt er godt etablert. Bibliotek i U/H-sektoren møtes ofte og er gjensidig avhengige av hverandre, det regionale samarbeidet er også godt og er ytterligere styrket gjennom felles samsøk og transportordning.

Det er utarbeidet strategiske planer for bibliotekutvikling både i Aust- og Vest-Agder. UBA har deltatt i referansegruppene.

Universitets- og høgskolerådets bibliotekutvalg er et viktig rådgivings- og kontaktorgan for bibliotek i U/H-sektoren, ledere av bibliotek i U/H-sektoren møtes et par ganger i året, og det er etablert samarbeid på tvers for ulike grupper. Nasjonalbiblioteket arrangerer årlig møte for U/H-bibliotekene.

Det er etablert samarbeid med biblioteket ved Høgskolen i Telemark og Universitetsbiblioteket i Stavanger.

UB har samarbeidsavtale med:

Agderforskning – kjøp av bibliotek tjenester

Agder naturmuseum og botaniske hager - intensjonsavtale

BI- kjøp av bibliotek tjenester (avsluttet aug. 2012)

Bibliotekene ved Sørlandet sykehus, Arendal og Kristiansand - intensjonsavtale

Kristiansand kulturskole

Mediehøgskolen Gimlekollen- kjøp av bibliotek tjenester

Sørlandet kompetansesenter - intensjonsavtale

Teknova – kjøp av bibliotek tjenester

9. Personalet per 31.12.2012

Kollegiet ved UB våren 2012 Foto: UB

Kristiansand

Birgit Augland	konsulent (60 %)
Tord Augland	universitetsbibliotekar
Lone Bak	bibliotekar
Hilde Blindbæk	bibliotekar
Reidar Bjorvatn	spesialbibliotekar
Else-Margrethe Bredland	bibliotekdirektør (gikk av med pensjon 12.2012)
Hilde Daland	universitetsbibliotekar
Roger Fromreide	bibliotekar
Siv Holt	spesialbibliotekar
Anne-Åse Kallhovd	hovedbibliotekar – leder samlinger
Birgitte Kleivset	universitetsbibliotekar
Ewelina Krakowska	spesialbibliotekar
Henry Langseth	universitetsbibliotekar – leder fag og formidling
Kirsti Elise Larsen	konsulent
Lisbet Mehl	bibliotekar (60 %)
Arthur N. Olsen	universitetsbibliotekar – it-koordinator
Odd Ottesen	spesialbibliotekar
Ellen Sejersted	spesialbibliotekar
Are Skisland	førstekonsulent (60 %)
Åse Vikse	bibliotekfullmektig
Pål Harald Øverland	bibliotekar

Grimstad

Gerd-Lillian Andersen	spesialbibliotekar (gikk av med pensjon 12.2012)
Vigdis Bjorly	spesialbibliotekar
Audun Hofseth	universitetsbibliotekar (60 %)
Ragnhild K. Norheim	spesialbibliotekar (80 %)
Åse-Lill Næset	hovedbibliotekar - avdelingsleder (50 %)
Ragnhild E. Storlie	spesialbibliotekar (60 %)
Ellen Øygarden	sekretær (50 %)

Studentvakter: 1,8 stillinger

Sykefravær 2012: 3,6 % (2011: 7,5 % 2010: 2,5 %, 2009:3,5 %, 2008: 5,8 %)

Møter, kurs, seminarer

Ledermøter: hver annen tirsdag.

Personalmøter (felles): 2 ganger per semester: Informasjon, presentasjon av prosjekter, temaer som arbeidsmiljø og etikk mm.

Mandagsmøter: hver 14. dag på hvert sted.

Virksomhetsområdene møtes etter behov.

Personalet har dessuten deltatt på en rekke eksterne bibliotekfaglige kurs og seminarer.

Bidrag på seminar og konferanser

Hilde Daland

- Presentasjon på fagdag om informasjonskompetanse» Digital kompetanse og lesekompetanse - hvordan kan bibliotekene bidra?» arrangert av Aust- og Vest-Agder fylkesbibliotek.
- Stand om Kildekompasset.no under Bibliotekmøtet i Stavanger, mars 2012
- Presentasjon på Arendal videregående skole.
- Presentasjon av forprosjekt: forskningsstøtte for ph.d.-kandidater. Fagreferentkonferansen 2012.

Siv Holt

- Presentasjon av Kildekompasset på Fagreferentkonferansen 2012.
- Stand om Kildekompasset.no under Bibliotekmøtet i Stavanger, mars 2012
- Foredrag om opphavsrett på fagdag om informasjonskompetanse: «Digital kompetanse og lesekompetanse - hvordan kan bibliotekene bidra?» arrangert av Aust- og Vest-Agder fylkesbibliotek.

Birgitte Kleivset

- Presentasjon av prosjekt: Foretrekker studentene trykte eller elektroniske ressurser? Fagreferentkonferansen 2012.

Henry Langseth

- “Boosting LibQual response rate – a Norwegian experience” Library Assessment Seminar and LibQUAL+® Share Fair, Lund Sverige.
- ”Indikatorer som grunnlag for beslutninger i bibliotek : Sammenlikning mellom humaniora- og samfunnsfagbibliotekene ved 5 universitetsbibliotek” Harald Bøhn, NTNU UB og Henry Langseth UB Agder. Seminar Bibliotekmøtet, Stavanger 22. mars 2012

Arthur N. Olsen

- Ledet panelsamtale om e-bøker på Fagreferentkonferansen 2012.

Representasjon i råd, utvalg og prosjekter

BIBSYS nettportal

Medlem av styringsgruppa: Else-Margrethe Bredland

Universitets- og høskolerådet bibliotekutvalg (UHRB)

Fast møtende vara: Else-Margrethe Bredland

Bokprosjektet (CRISStin/NVI): Tord Augland

Biblioskopet

Fellesprosjekt markedsføringsprosjekt for alle bibliotekene i Aust- og Vest-Agder

Arbeidsgruppe: Henry Langseth

Norsk bibliotekforening

Vest-Agder: Styremedlemmer: Hilde Daland, Birgitte Kleivset

Valgkomite: Anne-Åse Kallhovd, Arthur N. Olsen

Revisor: Anne-Åse Kallhovd

Arkivnettverket for pop og rock

Kontaktperson for UiA: Anne-Åse Kallhovd (i samarbeid med Fakultet for kunsthøgskolen)

Bibliotekplan for videregående opplæring i Vest-Agder:

Referansegruppe Siv Holt

Utvalg på Universitetet og i Universitetsbiblioteket

Læringsmiljøutvalget – observatør: Lone Bak/Åse-Lill Næset

Forskningsutvalget – observatør: Else-Margrethe Bredland

Redaksjonsutvalget Skriftserien: Else-Margrethe Bredland, Tord Augland

LA2020. Råd: Birgitte Kleivset

DDU: Ellen Sejersted og Henry Langseth

Nasjonal referansegruppe Idunn: Arthur N. Olsen

Nasjonal referansegruppe: CRISStin konsortieavtaler: Arthur N. Olsen

